õlgkatustega. Aidad on harvemini savist, enamasti aga puust ja aida-esisega, kus kirstud aset leiavad.

Hooned asuvad ümber 500—1000 m² suuruse, latt-taraga ümbritsetud kesk-õue. Elumaja otsas või taga on viljapuu-aed, mida piirab harilikult planktara. Kaev, mis asub keset õue, on põhja-poolses kihelkonna osas pumbaga, lõuna pool aga enamasti vinnaga.

Elamute rühmituses on valitsevad ahelküla (põhjapoolsel alal) ja hajaküla (lõunapoolsel, kinkmaastiku alal). Kõige tüübilisemad ahelkülad on jõgede ja orgude ääres, nagu: Aardla, Mõraküla, Päkste. Asulad katavad ühtlase tiheda võrguna kogu kihelkonda, laiemad asundamata alad puuduvad täiesti.

Liikimisteed. Suuremaiks liikimisteiks kihelkonna piirides on Tartu-Võru maantee, mis läbistab kogu kihelkonda põhja-lõuna sihis. Sellele seltsib rida vähemaid külavahelisi ja kirikuteid. Teede keskkohaks on Kambja kirik, kuhu peale Tartu-Võru maantee kokku jooksevad vähemad teed Nõo kiriku juurest, Kodijärvelt ja Pangodist, Uue-Prangli, Kammeri, Veski-, Vana-Prangli ja Voore mõisast. Kihelkonda pääsmist hõlbustab ka laevasõidu-peatuskoht Haaslaval, Emajõel (mööda maanteed 15.5 km kirikust).

Majanduslikud olud. Majanduslikult on Kambja jõukaim Tartumaa kihelkond. Põllumaa on võrdlemisi hea; kõige paremad maad on kihelkonna keskosas Vana-Kuuste vallas. Enamus talusid on keskmise suurusega.

Elanikkude pea-tulualaks on põllundus ja karjandus. Kõige sagedamini tuleb ette seitsme põllu pidamist. Peale rukki, nisu, odra ja kaera kasvatatakse veel kartuleid, linu, herneid, tatraid, läätsi, loomatoidu-juurikaid. Pea kõik talud tarvitavad põllutöömasinaid, iseäranis rohkesti kihelkonna põhja- ja kirdeosas, kus põllud laiemad ja tasasemad. Tõukarja kasvatamise peale on seni vähe rõhku pandud; seda leidub ainult üksikuis taludes (Koordil, Villemil, Robil, Kärgatsil) ja mõisais. Üldiselt paremini sisseseatud ja korraldatud talud on peale eelmainitute veel Järve (V.-Kuustes), Parve (Kambjas), Poka ja Puhmu (Krüüdneris) ja Kiisa (Kodijärves).

Aiandus on kõrvaliseks toimetuseks ja rahuldab ainult oma talu tarbeid. Suurema saagi korral saadetakse ülejäänud osa ka Tartu turule. Aiasaaduste ümbertöötamist ei ole peaaegu olemaski.

Mesipuid peetakse vähesel arvul paljudes taludes; suuremad mesilad, millede saadusi jätkub ka müügiks, on ainult mõnel üksikul talul Vana-Kuuste ja Kambja vallas (Söödi talus).

Vaatamata järvede rohkuse peale on kalandus õige vähese tähtsusega; kalapüüki toimetatakse ainult muust tegevusest vabal ajal. Kalade poolest pole järved ka iseäranis rikkad. Pangodi järve on paaril korral kalu sisse toodud, uute liikidena siig ja rääbis (vt. 51. lhk.).

Kaupade ostu- ja müügikohaks on kihelkonna elanikele Tartu linn, kuhu kaubad toimetatakse maanteede, Emajõe või raudtee kaudu